

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКО-
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
РДГУ

ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
12 березня 2020 року

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра технологічної освіти
Сарнський педагогічний коледж РДГУ
ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”
РМЦТУМ Рівненської міської ради
Комунальний заклад “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради**

**“ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ”**

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції

12 березня 2020 року

Рівне – 2020

УДК: 373.5.015.311:331

П 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради ФТФ РДГУ (протокол № 4 від 28 квітня 2020 р.)

П Проблеми технологічної освіти учнівської молоді: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (12.03.2020 р.) / упорядники: М.С. Янцур, О.А. Герасименко. Рівне: РДГУ, 2020. 82 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Проблеми технологічної освіти учнівської молоді”, яка була проведена 12 березня 2020 року на кафедрі технологічної освіти РДГУ спільно з працівниками Сарніського педагогічного коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою технологічної освіти Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 14 квітня 2020 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2020

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт – запорука якісної освіти. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Трудова підготовка в сучасній школі. 2012. № 2-3. С. 2-8.
2. Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається. Затверджено наказом Міносвіти, Мінпраці і Мінва у справах молоді і спорту України 02.06.95 р. № 159 (30) 1526. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1995. № 15. С. 2-7.
3. Янцур М.С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи: курс лекцій: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім “Слово”, 2012. 464 с.

І.В. ГУРСЬКИЙ, Д.В. СИНГАЇВСЬКИЙ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ 10-11-Х КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ» НА ОСНОВІ ТРАДИЦІЙ РІДНОГО КРАЮ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На сучасному етапі розвитку української культури та сучасних інформаційних технологій у вихованні дітей, актуальним є виховання в народних традиціях. Народне (декоративно-ужиткове) мистецтво нерозривно пов'язане з життям і побутом людства. Краса здавна вважалася могутнім засобом морального вдосконалення особистості. Головне завдання естетичної культури полягає в тому, щоб засобами мистецтва прищепити людині високі норми і принципи моралі, прагнення до творчої діяльності, яка є засобом реалізації духовних потреб особистості. Розвиваючи культуру почуттів, поведінки, особистих інтересів, творчу працю, активну громадську діяльність, можна формувати всебічно-досконалу і розвинену людину. Для розв'язання цього завдання важливе значення має декоративно-ужиткове мистецтво. [4]

Над проблемою формування естетичної культури в учнів загальноосвітніх шкіл та її складових працювали чимало

науковців та педагогів, серед яких: Т. Аболина, А. Балхут, В. Григоренко, І. Данькова, О. Долинна, Н. Коваленко, О. Коваль, Д. Кучерюк, Н. Лайзеров, Т. Наговіцина, В. Нікіфоров, І. Савчук, О. Смірнова, Е. Федотовская, Т. Шпікалова та інші, які в основу змісту естетичної культури вкладали історико-культурну народну спадщину. В кінці ХХ ст. академіком АПН України Д. Тхоржевським започатковано наукову школу з проблеми національного виховання учнів загальноосвітніх закладів навчання. Окремі педагогічні аспекти формування в учнів естетичних цінностей засобами декоративно-ужиткового мистецтва були розглянуті в дослідженнях Б. Тимківа, О. Лихолата, Л. Оршанського, В. Рака, Л. Савки, С. Чебаненка, С. Павх, М. Бойчука.

На думку І.В. Данькової [3] ефективність формування естетичної культури учнів може забезпечити не випадковий, епізодичний вплив на школярів, а система естетичної культури, одним з завдань якої є розвиток естетичних смаків. Тому, з метою підвищення ефективності процесу формування естетичної культури учнів, вчителю рекомендується звернути увагу на вирішення таких завдань в навчально-виховному процесі: збагачення рівня загальної культури учнів; формування естетичного ідеалу; знайомлення учнів з критеріями краси, які існують в суспільстві; розвиток естетичних почуттів, духовно-естетичних потреб учнів; розвиток вмінь сприймати і оцінювати красу; розвивати бажання створювати красу власними руками.

Естетичне виховання – це один з напрямків педагогіки, головною метою якого навчити людину розуміти і цінувати прекрасне. В залежності від віку дитини можуть бути використані різні методи естетичного розвитку особистості. [6]

Головна мета естетичної культури полягає в тому, щоб сформувати в людині естетичну культуру, яка включає наступні компоненти: сприйняття – це здатність бачити прекрасне в будь-якому його прояві: в природі, мистецтві, міжособистісних відносинах; почуття – емоційна оцінка прекрасного; потреби – бажання і необхідність отримувати естетичні переживання шляхом споглядання, аналізу та створення прекрасного; смаки –

вміння оцінювати і аналізувати прояви навколишнього світу з точки зору відповідності його естетичним ідеалам; ідеали – особистісні уявлення про прекрасне в природі, людині, мистецтві. [8]

Завданнями естетичної культури є: формування гармонійної особистості; розвиток в людині здатності бачити і цінувати прекрасне; закладка ідеалів прекрасного і вироблення естетичних смаків; спонукання до розвитку творчих здібностей. [8]

Засобами залучення до прекрасного є: образотворче мистецтво (живопис, скульптура); декоративно-ужиткове мистецтво (розпис, різьблення, карбування, вишивка і т. ін.) драматургія (театр); архітектура; література; телебачення, ЗМІ; музика різних жанрів; природа. [8]

До методів естетичної культури належать: особистий приклад; бесіди; шкільні уроки і заняття в гуртках, студіях; екскурсії; відвідування театру, виставок, музеїв, фестивалів; ранки і вечори в школі та ДНЗ. [8]

У процесі естетичної культури важливо навчити учнів розуміти й сприймати красу. Спостерігаючи прекрасне, людина не може бути байдужою, вона переживає, відчуваючи любов або ненависть до спостережуваного. Тому важливо, щоб діти вміли розрізняти справді красиве і потворне.

Під час естетичного сприймання виникають певні емоції, тому виховання має створювати сприятливі для формування емоційної сфери учнів умови, адже багатство емоційної сфери людини свідчить про її духовне багатство. Не менш важливе формування їх здатності повноцінного сприймання творів мистецтва. Для цього учням необхідна елементарна теоретична підготовка. Це має особливе значення при використанні в естетичному вихованні засобами музики, образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва [2, с.83].

Естетична культура – це здатність відчувати, переживати і перетворювати природу, суспільне життя і самого себе за законами краси, відкривати шляхи до найповнішого гармонійного розкриття всієї сутності людини [6, с.89].

Одним із провідних компонентів естетичної культури є естетичний смак. У формуванні естетичної культури велику роль відіграють здібності, уявлення (репродуктивне і творче), здатність мислити, усвідомлювати свій і чужий досвід. Таким чином, провідною властивістю в оціночних здібностях є образне мислення, оперування образами сприймання та естетичними уявленнями, зразками. Результат оціночного процесу відображається в естетичних почуттях і судженнях. Емоційна оцінка може стимулювати людину до активної діяльності: зберегти, передати іншим те, від чого вона отримала естетичну насолоду, змінити те, що не задовольняє. Зрозуміло, що естетична діяльність не може існувати окремо від інших видів діяльності.

За структурою Т.В. Наговіцини [5] та змісту навчальної програми з предмету «Технології 10-11 класи» (рівень стандарту) ми виділили компоненти естетичної культури, які формуються у процесі організації перетворювальної діяльності школярів, а саме: знання, уміння, естетичні цінності.

З'ясовано, що під мультимедійною технологією (за І.Ю. Шахіною та К.П. Гриньчак [9, с. 29]) розуміють технологію, яка окреслює порядок розробки, функціонування та застосування засобів обробки інформації. Говорячи про різні аспекти використання мультимедійних технологій в освіті, автори обмежуються розглядом питань використання технічного засобу навчання або комп'ютерноорієнтованого засобу навчання «нового» покоління, якому притаманні характерні ознаки: можливість об'єднання інформації, представлені в різних формах (текст, звук, графіка, відео, анімація) та інтерактивний режим роботи з інформацією [1].

Проаналізувавши програму з предмету «Технології 10-11 класи» (рівень стандарту) розробили систему мультимедійних засобів для формування естетичної культури базуючись на вивченні технології оздоблення виробів з деревини різьбленням у 10-му класі, яка складається з таких підрозділів: тема уроку, дидактичні завдання що до розвитку естетичної культури, компоненти естетичної культури, мультимедійні засоби.

Отже, використання мультимедійних технологій на заняттях з технології дасть можливість учителю формувати відповідні сприйняття, почуття, потреби, смаки та ідеали що до традиційної естетичної культури рідного краю.

Застосовуючи комп'ютерні технології з використанням оригінального оформлення та дизайну учні краще й швидше сприйматимуть навчальний матеріал, елементами якого є ознайомлення із тематичними світлинами, анімаціями, ілюстраціями декоративних виробів рідного краю, відеофрагментами про діяльність відомих майстрів та технології виконання декоративно-ужиткових виробів, а також застосування текстових пояснень, тестів, схем виконання етапів проектної діяльності у режимі відео.

Впровадження мультимедійних та дистанційних технологій у практику вчителів технології допоможе поєднати дидактичні функції комп'ютера й традиційні прийоми і засоби навчання, збагатить і поповнить навчально-виховний процес старшої школи новими формами роботи, що сприятиме більш ефективному засвоєнню навчального матеріалу, звичаїв, традицій та технологій українського народу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Величко С.П., Царенко О.М. Формування у майбутніх учителів умінь застосовувати мультимедійні технології у навчально-виховному процесі: наукові записки КДПУ ім. В.Винниченка: педагогічні науки. Кіровоград. Вип. 14. 1998. С. 95-101.
2. Вопросы психологии способностей [Текст]: сб. статей / под ред. В.А. Крутецкого. Москва: Педагогика, 1973. 216 с.
3. Данькова І.В. Трудове навчання як засіб формування естетичної культури URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:wJ5IAGcWnzwJ:elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/1566/1/%25D0%25A1%25D1%2582%25D0%25B0%25D1%2582%25D1%2582%25D1%258F%252010_10.doc+&cd=2&hl=uk&ct=clnk&gl=ua (дата звернення 25.10.2019).

4. Коваль О. Вплив декоративно-ужиткового мистецтва на естетичне виховання учнів на уроках трудового навчання URL: <http://phm.kspu.kr.ua/nauka/konferentsii/fizyka-tekhnologii-navchannia/82-2016/teoriia-ta-metodyka-tekhnologich-noi-osvity/551-vplyv-dekoratyvno-uzhytkovoho-mystetstva-na-estetychne-vykhovannya-uchniv-na-urokakh-trudovoho-navchannya.html> (дата звернення 24.10.2019).
5. Наговицына Т.В. Оценка сформированности эстетического вкуса у школьников в процессе обучения технологии. Искусство и образование. 2011. №1(69). С. 38-44.
6. Оніщенко О. Естетичне виховання: історичні традиції та сучасність. Мистецтво та освіта. 1998. №3. С.2-6.
7. Цели и средства эстетического воспитания URL: <http://gopsy.ru/semja/vospitanie-detej/jesteticheskoe-vospitanie.html> (дата звернення 15.11.2019).
8. Чупахин В.М. 22 урока геометрической резьбы по дереву: учебно-практическое пособие. Санкт-Петербург: Издательский Дом «Литера», 2004. 152 с.
9. Шахіна І.Ю., Гриньчак К.П. Використання мультимедійних технологій на заняттях з трудового навчання в основній школі. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наукових праць. Вип. 41. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. С. 28-33.

Д.В. КОЗЮБЧИК, Н.В. СИМОНОВИЧ

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНІЦІАТИВНОСТІ
ТА ПІДПРИЄМЛИВОСТІ В УЧНІВ 10-11-Х КЛАСІВ НА
ЗАНЯТТЯХ З ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ» З
ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ**

Зорієнтованість системи освіти на накопичення системи знань та їх засвоєння, яку використовували протягом останніх десятиліть, в умовах реформування освітнього процесу сьогодення перестає бути актуальною. Це відбувається у зв'язку

ЗМІСТ

Бодашко А.Г., Сингаївський Д.В. Теоретичні основи розвитку творчих здібностей учнів 5-7-х класів в процесі гурткових занять з використанням методів вирішення конструкторських задач.	3
Годун К.О. Методичні особливості формування наукового світогляду учнів на уроках технологій в новій українській школі.	7
Яциур М.С. Формування профорієнтаційної компетентності в учнів основної школи в процесі трудового навчання.	10
Гурський І.В., Сингаївський Д.В. Теоретичні основи розвитку естетичної культури в учнів 10-11-х класів у процесі вивчення предмету «Технології» на основі традицій рідного краю з використанням мультимедійних технологій.	14
Козубчик Д.В., Симонович Н.В. Теоретичні аспекти розвитку ініціативності та підприємливості в учнів 10-11-х класів на заняттях з предмету «Технології» з використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання.	19
Мороз О.П., Яциур М.С. Теоретичні засади розвитку предметно-перетворювальної компетентності в учнів старших класів у процесі вивчення предмету «Технології». .	23
Василець В.А., Фещук Ю.В. Графічна компетентність учнів старших класів та її розвиток на заняттях з предмету «Технології» з використанням хмарних технологій.	27
Хилько Л.С. Сучасні методики формування ціннісних ставлень особистості вихованців молодшої вікової категорії (на прикладі гурткової роботи закладу позашкільної освіти Рівненського міського центру творчості учнівської молоді).	31
Герасименко О.А. Реалізація та зміст дисципліни «Основи композиції та кольорознавства» для майбутніх вчителів трудового навчання та технології як суттєвої складової професійної грамоти і творчого мислення дизайнера.	46

Івашко О.Г., Климчук В.М. Івашко П.Г. Геометричне моделювання як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів технічних коледжів.	50
Клюд О.В. Проблема формування ключових компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.	51
Козяр М.М. Формування графічної компетентності здобувачів вищої освіти за допомогою електронних педагогічних програмних засобів.	55
Парфенюк О.В., Козачок А.М., Ключко В.В., Ковальчук О.Р. Розвиток просторової уяви здобувачів вищої освіти за допомогою засобів чотиривимірної графіки.	59
Сасюк З.К., Похильчук І.О. Основні аспекти графічної підготовки здобувачів вищої технічної освіти засобами геометричного моделювання на ПЕОМ.	61
Симонович Н.В. Реалізація та зміст дисципліни «Дизайн предметів інтер'єру» для майбутніх вчителів трудового навчання та технології як суттєвої складової професійної підготовки.	64
Шумік М.С., Олексюк Г.Я. Проблеми удосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технології.	68
Янциур М.С. Підготовка майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до формування в учнів основної школи алгоритму вибору професій.	72
Білітюк В.В. Проблеми організації уроків трудового навчання в ЗОШ.	75
Відомості про авторів	79

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції

(12 березня 2020 року)

Упорядники: *Янциур Микола Сергійович,
Герасименко Олександр Анатолійович.*

Друкується без редакційної правки

Відповідальний за випуск Герасименко О.А.

Здано до набору 15.03.2020 р. Підписано до друку 28.04.2020 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 4, 5.
Обл. вид. арк. 4, 55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра технологічної освіти
(к. 98, тел. 0362-63-42-49, 094-967-7580)
тел. моб. 0989549096; E-mail: ppitp@ukr.net.